

Domov>Zakonodaja in sodna praksa>Nacionalno pravo

Na področju civilnega pravosodja se bodo postopki, ki še potekajo, in postopki, ki so se začeli pred koncem prehodnega obdobja, nadaljevali po pravu EU. Evropski portal e-pravosodje bo na podlagi vzajemnega priznavanja ohranil informacije, povezane z Združenim kraljestvom, do konca leta 2024.

A tagállamok joga

Severna Irsko

Ez az oldal az Egyesült Királyság jogáról és jogi adatbázisairól nyújt tájékoztatást, különös tekintettel Észak-Írország jogrendszerére.

Jogforrások

Az Egyesült Királyság Észak-Írország joghatósága alá tartozó területén a főbb jogforrások a következők:

Elsődleges jogi aktusok az Egyesült Királyság Parlamentjének törvényei (Acts of Parliament) és az Észak-ír Nemzetgyűlés törvényei (Acts of the Northern Ireland Assembly) formájában. Észak-Írországra vonatkozóan egyes elsődleges jogi aktusokat a királyi Államtanács (Sovereign in Council) is meghozhat, rendelet (Orders in Council) formájában (törvényen alapuló jogi aktusok – statutory instruments).

Európai uniós jog

Másodlagos (vagy alárendelt) jogi aktusok Észak-Írország törvényen alapuló jogi aktusai vagy szabályai formájában. További alárendelt jogi aktusok közigazgatási rendeletek (administrative orders) formájában keletkezhetnek.

A bírósági határozatok **alapján** fejlődő szokásjog (common law).

Jogszabálytípusok – leírás

A Parlament jogi aktusai Londonban az Egyesült Királyság Parlamentje által történnek, és azok az Egyesült Királyság egészére vagy egy részére is vonatkozhatnak. Az Egyesült Királyság Parlamentje emellett átruházott egyes jogalkotói hatásköröket más parlamentekre és nemzetgyűlésekre, és ennek értelmében az utóbbiak jogosultak bizonyos témákban kizárólag a saját joghatóságukon belül alkalmazandó elsődleges jogi aktusok megalkotására. Különböző előjogaiból adódóan más elsődleges jogi aktusokat az uralkodó is hozhat, mint például a királyi Államtanácsban hozott rendeletek, megállapodások, királyi figyelmeztetések, utasítások, szabályok és adománylevelek.

A másodlagos jogszabályokat a Tanács vagy a miniszter, a minisztérium (minisztérium), az Észak-ír végrehajtó szerv, vagy más testület vagy személy által ráruházott vagy alapszabály szerinti hatáskör gyakorolja. Ezt nevezzük **felhatalmazáson alapuló vagy alárendelt jogszabályoknak**, és a hatáskört átruházó alapszabályt a felhatalmazó, illetve az „anyatörvényt” említjük. A másodlagos jogi aktusok megnevezése különböző lehet, mint a királyi Államtanácsban hozott rendelet (Order in Council) vagy szabály (Regulations vagy Rules) lehet, amelyeket együttesen törvényen alapuló jogi aktusnak vagy szabálynak (Statutory Instruments vagy Statutory Rules) nevezünk.

Észak-Írországban a jogszabályok olyan törvények vagy jogi aktusok, amelyeket az Egyesült Királyság Parlamentje, az Észak-ír Parlament (1921–1972) vagy a belfasti székhelyű Észak-ír Nemzetgyűlés fogad (ott) el. Egyes időszakokban Észak-Írország átruházott hatáskörrel rendelkező kormányainak működése szünetelt, és a jogalkotás jórészt „királyi Államtanács által hozott rendeletek” formájában történt, amelyek ugyan gyakorlatilag másodlagos jogi aktusok, mégis elsődleges jogi aktusként kerülnek alkalmazásra. Észak-Írország jogszabályai között találhatunk törvényen alapuló szabályokat – másodlagos vagy alárendelt jogi aktusokat – amelyek az Egyesült Királyság Parlamentje által hozott törvénynek, a királyi Államtanácsban hozott valamely rendeletnek vagy az Észak-ír Nemzetgyűlés által hozott törvénynek a felhatalmazása alapján jöttek létre.

A nemzetközi szerződések Egyesült Királyság nevében történő megtételére való hatáskör a Korona, azaz az Egyesült Királyság kormányának tanácsára eljáró Royal Pragens királyi irányítása alá tartozik. Az Egyesült Királyság Parlamentje a szerződések megkötésében hivatalosan nem vesz részt, azonban ha az adott szerződés értelmében az Egyesült Királyság jogi aktusait módosítani kell, vagy állami forrásokat kell igénybe venni, a Parlament erről a szokásos módon szavazást tart. Valamennyi EU-Szerződés Egyesült Királyságban történő végrehajtásához jogalkotásra van szükség, ezért azokat részletes parlamenti vizsgálatnak vetik alá. Az Alkotmányreformról és a kormányzásról szóló 20. évi törvény 25–2010. § -a 2010. november 11-jén lépett hatályba, és megköveteli, hogy a szerződést csak akkor ratifikálják, ha a) az első fokon a parlament egyik minisztere a szerződés másolatát a Parlament elé terjesztette, b) a szerződést közzétették, és c) 21 ülésnapos időszak anélkül lejárt, hogy a Parlament egyik háza sem írta volna elő, hogy a szerződést meg kell erősíteni.

Jogszabályi hierarchia

Amennyiben a különböző jogforrások között ütközés van, az ennek feloldására hivatott fórum a bíróság. A jogi aktusok értelmezésével kapcsolatos vitákat szintén a bíróságok rendezik. Mivel azonban az Egyesült Királyságnak nincs „írott alkotmánya”, a Parlament által megalkotott törvényeket alkotmányellenesség címén nem lehet bíróságon megtámadni. **A „parlamentí suverenitás alkotmányos tana”** értelmében a legfőbb jogalkotó szerv az Egyesült Királyság Parlamentje, amely tehát bármilyen jogi aktust meghozhat vagy hatályon kívül helyezhet, és a Parlament által elfogadott törvényeket egyetlen más szerv sem helyezheti hatályon kívül, és érvényességüket sem kifogásolhatja.

A parlamenti suverenitás tana azonban az Egyesült Királyság európai uniós tagsága révén módosult. Az Európai Közösségekről szóló, 1972. évi törvény erejénél fogva az európai uniós jog Észak-Írország jogának részét képezi. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az uniós joggal.

Az emberi jogokról szóló 1998. évi törvény – ami beépítette az Emberi Jogok Európai Egyezményét az Egyesült Királyság jogába – a bíróságoknak újabb jogosítványt ad a Parlament törvényeinek megkérdőjelezésére. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az Egyezményben foglalt jogokkal.

A bíróságok és különösen a fellebbviteli bíróságok határozatai fontos szerepet játszanak a jog fejlődésében. Amellett, hogy ezek a határozatok a jogi aktusok értelmezését tekintve irányadók, a korábbi ügyekben hozott bírósági határozatokból **származtatható (és ezért esetjognak** is nevezett) szokásjog (common law) alapját is jelentik. Főszabályként a bíróságokat kötik a magasabb fokú bíróságok által korábban hozott határozatok. Az európai uniós jogot érintő ügyekben a legmagasabb szintű fórum az Európai Unió Bírósága. A Legfelsőbb Bíróság Észak-Írországból származó polgári és büntetőügyek esetében a végső fellebbviteli bíróság.

Intézményi keret

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények és a döntéshozatali eljárás

Mielőtt **az elsődleges jogszabályra (Bill) vonatkozó javaslat** az Egyesült Királyság parlamentjének a törvényévé válhat, azt a londoni parlament mindkét házának jóvá kell hagynia: az Alsóház és a Lordok Háza. Ennek során mindkét ház az alábbi eljárási szakaszokat követi:

Első olvasat (a törvényjavaslat hivatalos ismertetése vita nélkül);

Második olvasat (általános vita);

Bizottsági szakasz (részletes vizsgálat, vita és módosítások. Az Alsóházban erre a szakaszra általában az adott, általánosan alkalmazandó törvényjavaslat vizsgálatára kijelölt bizottság (public bill committee) keretében kerül sor.);

Jelentéstételi szakasz (lehetőség további módosítások előterjesztésére);

Harmadik olvasat (végső vita); a lordok módosíthatók).

Ha mindkét ház elfogadja a törvényjavaslatot, visszaküldik az első Házbá (ahol előterjesztették), hogy megvizsgálják a másik Ház módosításait.

A végleges szöveg elfogadásához mindkét Ház jóváhagyása szükséges. A két ház között több tárgyalási forduló is sor kerülhet, amíg megállapodás születik a törvény minden szóról. ha ez megtörténik, a törvényjavaslatot királyi jóváhagyásra is be lehet nyújtani.

Az **Észak-ír Nemzetgyűlésben**, hasonló eljárás zajlik (ideértve a javaslat előterjesztését, áttekintését, megvitatását és megszavazását), jöllehet az átruházott hatáskörrel rendelkező Nemzetgyűlés csak egykamarás. Törvényjavaslatot a miniszterek, a bizottságok és az egyes képviselők terjeszthetnek elő, akik a javaslatot benyújtják a Nemzetgyűlés előadóinak a Nemzetgyűlés általi áttekintés céljából. Ha az előadó megállapítja, hogy a javaslat a Nemzetgyűlés hatáskörébe tartozik, a javaslatot a képviselőház elé terjeszti, amely azt megvitatja. Ezt követően a javaslat a megfelelő, törvényben meghatározott bizottság elé kerül vizsgálat céljából. A bizottság jelentést tesz a Nemzetgyűlésnek, ezáltal a képviselők részletesen áttekinthetik a javaslatot, és módosításokat nyújthatnak be. A javaslatot ezt követően a Nemzetgyűlés tárgyalja, majd végső szavazásra kerül sor.

Ha egy törvényjavaslatot az Egyesült Királyságban vagy az Észak-ír Nemzetgyűlésben valamennyi parlamenti szakaszban jóváhagynak, a javaslatot megküldik az uralkodónak királyi jóváhagyásra, és a javaslat ezt követően **törvényerejére emelkedik**.

Elsődleges jogi aktust általában csak másik elsődleges jogi aktus **módosíthat vagy helyezhet hatályon kívül**. Bizonyos kivételes esetekben azonban a módosításra vagy a hatályon kívül helyezésre törvényen alapuló jogi aktus útján is sor kerülhet. ilyen eset lehet az európai uniós kötelezettségek végrehajtása, vagy pedig a szabályozási teher mérséklésére vagy megszüntetésére irányuló, jogalkotási reform keretében hozott jogi aktus.

Az elsődleges jogszabályok a törvényben **előírt rendelkezések** szerint lépnek hatályba. A törvény meghatározott határidőt határozhat meg. Ez a nap megegyezhet a királyi jóváhagyás (Royal Assent) napjával, illetve lehet meghatározott (általában legalább a királyi jóváhagyás napját két hónappal követő) nap, vagy pedig egy miniszter vagy minisztérium által hatályba léptető rendelet (commencement order, vagyis egyfajta törvényen alapuló jogi aktus) útján meghatározott nap. A törvény egyes rendelkezéseinek hatálybalépését illetően egyéb napokról is lehet rendelkezni.

A másodlagos jogi aktusok hatálybalépésének napját általában maga a jogi aktus határozza meg. A hatálybalépés napját kivételes esetben a hivatalos közlönyökben (London Gazette vagy Belfast Gazette) közzétett értesítés útján is közölhetik.

Jogi adatbázisok

Több jogi adatbázis is rendelkezésre áll.

A **Közigazgatási Tájékoztatási Hivatal** (Office of Public Sector Information, OPSI) honlapján az Egyesült Királyság Parlamentje, a skót Parlament, az észak-írországi Nemzetgyűlés és a walesi Nemzetgyűlés által **elfogadott valamennyi elsődleges** jogi aktus teljes szövegét, továbbá az Egyesült Királyság egész területén vagy annak egyes részein alkalmazandó valamennyi másodlagos jogi aktust közzéteszik. Az adatbázishoz való hozzáférés díjmentes.

Az Egyesült Királyság valamennyi, 1235-től hatályos, **felülvizsgált elsődleges jogszabály**a szintén megtalálható az egyesült

[királyságbeli jogszabályok weboldalán](#).

Kapcsolódó linkek

[Az Egyesült Királyság jogi aktusainak honlapja](#)

Utolsó frissítés: 22/10/2019

Az oldal tartalma ezen a nyelven gépi fordítással készült. A weboldal tulajdonosa nem vállal semminemű felelősséget a gépi fordítás minőségéért.